

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Sect. III. Pilatus manus populo inspectante lavat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

homo temerarius, Crucifige, ait, Crucifige. Quidquid Deus imperet, quidquid veteret, hoc mihi facere lubet. Nunc ego aliam non audio legem, nisi appetentia mea. Hanc sequor. Hoc profecto est Filium Dei rursus ad crucem postulare, rursus clamare Crucifigatur, denuo crucifigere. Quam autem hoc pauci, quam nemo mente ferat perpendit? temeritate summam delinquimus. Vera penitentia supra modum rara.

§. II. Pilatus Christum mortis supplicio addicit.

Pilatus igitur in vitam necemque Judex Romanus, cum nihil amplius effugii cerneret, in ipsam Innocentiam ausus est mortis filmen vibrare. Itaque, quod Marcus ait, volens populo satisfacere, dimisit illi Barabam, & tradidit Jesum flagellis caesum ut crucifigeretur. Nam, quod Lucas dixit, adjudicavit fieri petitionem eorum, Jesum vero tradidit voluntati eorum. Hec impiorum voluntas est, in nequitia esse concordēs. Hebraei Pontifices, Scribae, Pharisei, & ea fex hominum consensu maximo in mortem Christi conjurarunt. Quemadmodum vero Judaeos invidia & odium, ita Pilatum timor humanus in necem Christo inferendam impulit. Hac porro lingua, qua Christum infontem dixit, eadem in cruce misit Pilatus. Summa haec in Christum injuria fuit: Christum innocentem, Judaeos invidos non nescivit, eum tamen mortis damnavit. Hominem seditiosum & ficiarium absolvit, innoxium caput in manus hostium tradidit, ita orbis iudicem supplicio crucis addidit. Quam quidem in re contra leges etiam Romanas egit. Nam si Tacito & Tranquillo credimus, Senatusconsultum fuit Tiberianum, duodecim ante annis factum, quo jubebatur dicta jam mortis sententia supremum supplicium diebus decem differri, Pilatus nec decem quidem horis distulit. Dictum factum. Vix enim sententia prolata, mox Christo in locum supplicii deferenda crux imposita. Omnibus autem constare poterat hanc iniquissimi iudicii formam vi, tumultu, clamoribus extortam.

Sedit igitur Pilatus pro tribunali. Romano ritu sedendum fuit iudici, quod Ulpianus asserit, alioqui irrita censebatur sententia. Sedit autem in Lithostrotos alto & conspicuo loco, ut sententiam Latino idiomate dictavit a praecone promulgandam. Eam Christianus Adrichomius ex antiquis Annalibus optimam fide descripsit his conceptissimis verbis proponit.

JESUM NAZARENVM SVBVEROREM GENTIS, CONTEMPTOREM CAESARIS, ET FALSVM MESSIAM (VT MAIORVM SVB GENTIS TESTIMONIO PROBATVM EST) DVCEITE IN COMMVNIS SVPPPLICII LOCVM, ET CVM LVDIBRIO REGIAE MAIESTATIS, IN MEDIO DVORVM LATRONVM CRVCI AFFIGITE. I, LICITOR, EXPEDI CRVCES.

Adrichomio licem non intendo: Ego autem sententiam a Pilato pronuntiatam censeo his verbis:

JESVM NAZARENVM REGEM JVDÆORVM CRVCFIGI IVBEO.

Nam titulus crucis, praefertur solitus cum rei ducerentur, e sententia damnationis describebatur. Atqui ista & ille hic exacte conveniunt. Quam in re Pilatus in suam conscientiam turpissime deliquit, sed humanus timor terribile spectrum, & Caesaris gratia, inconstantem & metriculosum iudicem eo prolapsionis rapuerunt, ut contra fas omne, illum ipsum, quem esse innocentem & agnovit, & dixit, testatus insuper habere se potestatem dimittendi, nihilominus ignominiosissime mortis damnaret.

Castissima Susanna jam mortis damnata, cum duceretur lapidum nimbo necanda, intercessit Daniel, & causa sanctius discussa, jus novum dixit. Cum Christus traheretur ad mortem, nullus adfuit patronorum,

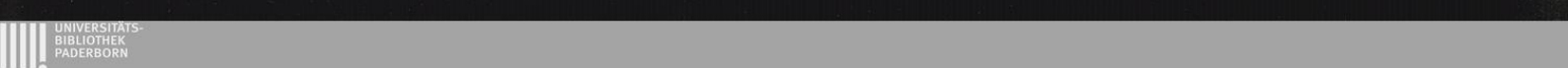
A igneam rhomphaeam nullus strinxit Angelorum, nemo ad iudicem alium appellavit, nemo revocationem caussae, nemo iudicii revocationem petiit, nemo se in hujus hominis favorem movit. Innocens Naboth ejicitur urbe; nec eum tueri potest innocentia. Eduxerunt eum extra civitatem, & lapidibus interfecerunt. Sicut autem Christus a Judaeis Praefidi Romano, a Praefide militibus est traditus, ita Deus etiamnum probos, improborum voluntati tradit, cum nec proprio quidem filio pepercit. Sed haec omnia licet acerbissima, qua & filius Jesus est passus, & Jesus mater pertulit, ob unam Patris aeterni voluntatem, fuerunt acceptissima, & summa tranquillitate animi tolerata. Hoc unicum: Ita Patri placet, ita vult Pater, tam filio quam matri rationum satis & caussarum fuit; quare illa omnia tam infanda patientissime sustinuerunt. Sunt qui dicant, Christum Dominum a Pilato mortis sententiam flexis genibus accepisse. Stans certe ac tacens se capite damnati patientissime audiit. En orbis arbiter, en vivorum ac mortuorum iudex faulem in se sententiam pronuntiarum, rei capitalis se damnari permittebat, ipse interim, quod indubitabile, se Patri similem in modum offerebat: Scis, o mi Pater, quod tibi obedierim usque in stabulum ad pecudes, usque in Aegyptum ad barbaras gentes, usque in omnes civitates & vicos Judaeae, quocumque me misisti, voluntati tuae parui. Nunc expectatum tempus adest, quo tibi usque in mortem, & usque in mortem crucis obediam. Paratissimus sum, mi Pater, nec aliud quam crucem exspecto. Hanc feram, quousque tua me voluntas ferre iusserit, in eadem cruce libentissime moriar, quia sanctissimae voluntati tuae ab omni aeternitate sic placitum fuit. Propter te, mi Pater, & Pilato, & omnibus ejus servis obediam. Ab hac obedientia & patientia non recedam, dum omnia de me praedicta & scripta ad extremum apicem complevero.

O Jesus obedientissime, o patientissime Jesus, huic tuae in Patrem paratissimae voluntati conjungo meam, omne Dei iudicium in me factum aequo animo subiturus. Hoc unum te supreme iudex, per hanc ipsam innocentiae tuae damnationem submississime rogo, cum veneris iudicare, noli me condemnare. Tu quidem gressus meos dinumerasti, sed parce peccatis meis.

§. III. Pilatus manus populo inspectante lavat.

Pilatus porro, sententiam licet tulerit injustissimam, ut tamen dilueret culpam, accepta aqua lavit manus coram populo, dicens: Innocens ego sum a sanguine justis hujus; vos videtis. Hic Praefes Hebraeorum potius mortem servavit quam Romanum, certe hoc didicit a Judaeis, qui divino jussu, quod Deuteronomium asserit, innocentiae testandae manus laverunt, ut auferrentur ab eis reatus sanguinis. Quo quidem ritu significabant, se factae caedi nequaquam consensisse. Pilatus commonit hujus imitator, omnem injuriam lavandis manibus eluere cogitabat. O Pilate, cor inquinatum, cor lavandum est, cor non manus. Si vel millies manus laveris, linguam tamen a conscientia tam foede dissonam nunquam perpurabis, cor tuum tam inique timidum, tam justitiae refractarium nunquam mundabis, etiam totus in manus tuas oceanus defuat, si laveris te nitro, & multiplicaveris tibi herbam borith, maculatus es in iniquitate tua. Nec sapo, nec lixivium hic quidquam facit. Alio hic lavacro est opus. Rex Hebraeus maculatam conscientiam purgaturus, Asperges me, inquit, hyssopo, & mundabor, lavabis me, & super nivem dealabor. Hyssopus poenitentiae, & suimet accusatio, scelera commissa expiant. Haec illa caldaria cella, hoc vaporarium sudatorium hypocaustum, hoc nymphaeum illud & balnearium est, quo noxae lavantur, alia certe nec Jordane toto nec Nilo eluenda. Si superius egerit poenitentiam, ait Ezechiel, ab omnibus peccatis suis, qua operatus est, vivet, & non morietur.

Lavatio manuum Pilati injuriam ejus non eluit. Hier. cap. 2. vers. 22. Ps. 50. v. 9. Hyssopus poenitentiae & suimet accusatio, scelera commissa expiant. Ezech. e. 18. vers. 21. morietur.

Act. c. 12. vers. 30.

moriatur. Et nunc, inquit Paulus, annuntiat Deus hominibus, ut omnes ubique agant penitentiam.

Pilati thermulae:

At nos has thermas refugimus, cum Pilato manus, non mentem lavamus, noxas palliamus, tegimus, levamus, nusquam non obvium est mantellum fucis, praetextus varii, excusationes innumeræ, nimirum culpas nominibus admodum speciosis præteximus, pictarum fati est ubique causarum. Qui vel seipso iudice nocens est, nihilominus videri cupit innocens. Pilati thermulas, quaeso, videte. Homo libidinofus, Doleo, inquit, ob offensam Dei, sed huc mea me natura trahit, ego quidem contra nitro, sed quod humanæ debilitatis est, illiciorum impetu & consuetudine inolitâ vincor. En manus lotas! Avarus & acervandis nummis intentus, Nemini, ait, nocere cupio, id tamen meæ curæ committitur, rem familiarem augere, & quæsi capri vivendi normam cum decepto ducere. En gypsatas manus! Invidus & vindictâ appetens, Adversus hos tales homines, inquit, se virum gerere oportet; tractandi sunt ut merentur, alioquin idem in alios audebunt. En pulchras & teras manus! Res pessima, cum iniquitas iustitiæ larvam oppandit, & decentiæ palliolum induit. Ita omnia ferè vitia se lavare solent, & suam turpitudinem pallâ honestissimâ velare. Hæc innocentia est hominum vitioforum, qui se humanos, affabiles, benevolos verbis & cæremoniis exhibent. Verum, ve vobis, minatur Christus, quia mundatis; quod deforis est calicis & paropsidis; intus autem pleni estis rapinâ & immunditiâ. Pharisæe cæce, munda prius, quod intus est calicis & paropsidis, ut fiat id, quod deforis est, mundum. Va vobis Scriba & Pharisæi hypocrite, qui similes estis sepulchris dealbatis, quæ à foris parent hominibus speciosa, intus verò plena sunt ossibus mortuorum, & omni spurcitiâ: sic & vos à foris quidem pareris hominibus iusti, intus autem pleni estis hypocriti & iniquitate. Ita & Pilatus lavit manus, sed coram populo, non coram Deo, qui non manuum sed mentium amat munditiam. Pilate, multò rectius fecisses, si pectus mapu percussisses, quod in templo publicanus fecit, quod & fecit hoc ipso die omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, & videbant, quæ fiebant, & percutientes pectora sua reverebantur.

Matth. c. 23. vers. 25. & seqq.

Pilatus ergo manus quidem lavit, sententiam tamen non revocavit. Dictâ sententiâ, quam grata concionis admurmuratio, quot mutæ gratulationes, quot plausus & triumphus Hebræorum Pontificum, & omnium Christi hostium! Vicimus, aiebant, euge euge anima nostra; devoravimus eum. Exalciatum est hoc opus, summam votorum attigimus. Mox igitur ad rem; Festinamus & urgeamus hujus operis felicem clausuram, ne aut Pilatum sententiæ pœniteat, aut seductor extra crucem obeat.

Luc. cap. 23. vers. 48.

Modus quo Christi patientis cruciatus cum sensu meditari possumus.

Thom. c. 2. vers. 15.

O mi bone JESU, plauserunt super te manibus omnes transeuntes per viam; sibilaverunt & moverunt caput suum. Pontifici Caiaphæ vix lætior fere nuntius potuisset. Idcirco statim, ut aliqui opinantur, in omnes urbis plateas cum tubicinis præconem misit, qui proclamaret: Notum illum populi seductorem à Romano Præsidi ad crucem esse damnatum. Jam ergo educendum in montem Golgotha, & ligno, prout meritis, suffligendum.

Interea temporis omnia instrumenta ad crucis supplicium properanter collata. Crux ipsa, clavi, funes, mallei, terebræ, forcipes, scale, ligones, palæ, spongiæ, acetum, vinum myrrhatum, & quidquid ex Romano more ad crucifigendum spectabat.

Huc igitur animum, huc omnes animi oculos: conformemus in animo nostro Domini JESU tamquam præsentis imaginem. Quisquis enim Christi patientis cruciatus cum sensu meditari, & fructum ex eâ re capere studet, omnia sibi cogitatione depingat, ut omnia tamquam præsentia animo cernat. Pa ille, qui omnia depingit, interior sensus, ab alijs abducendus, & totus

A huc convertendus; quod id robustius ac firmius sit, eò promptius tam voluntas quam intellectus sequuntur.

Ergo videte, Christiani, & illis interioribus oculis cernite, quomodo ludicra purpura vulneribus (ut credibile) inhaerens violenter abripiatur, ut suis vestibus pauperinis possit indui. Nulla hic manus quæ parceret. Hoc autem ex more fiebat, quia jam fuerat flagellatus: alii in ipsâ viâ, aut supplicii loco flagellis cædebantur. Deinde suis vestibus ideo Dominus induebatur, ut probè ab omnibus nosceretur, & loquente digito monstraretur: Hic est ille, quem prophetam esse putavimus, impostor nobilis; acta declarata exitus. Certè aliter Christus nosci non potuisset; non enim erat species ei, neque decor, non erat aspectus, & quasi absconditus vultus ejus. Quo quidem Christus docuit, nos in egressu vitæ nihil nisi nostras actiones scilicet sanctas nobiscum ferre.

In hunc modum Dominus vestitus, vinctus, vulneribus & sanguine operus, viribus exhaustus, ob animi deliquia vix spirans, in atrio Pilati saxum insidens expectabas, dum omne crucifixionis choragium comportaretur. Orabat interim, quod credibile, & suo se Patri vel milles in victimam jam proximi sacrificii offerebat.

§. IV. Christo ferenda Crux imponitur, varia hujus figura.

Paratis jam omnibus ad infame iter & supplicium, titulus cruci suffigendus jam cernebatur ligno incisus, Tribunus cum cohorte suâ armatus lugubrem pompam in suas classes digerebat, aderant duo latrones vincti, & ad subeundam mortem parati. Christus Servator orbis non minus quam illi vinctus suam amplectebatur, crucem, ab illâ brevi amplectendus. Hæc nobis animi oculus, quod dictum, velut præsentissima sunt cernenda. Ergo agmine toto in ordinem tumultuarium composito, Romani Palatii portæ panduntur: Prodit luctuosa supplicatio, pars ejus maxima Domini JESU: Qui bajulans sibi crucem, ait Joannes, exivit in eum, qui dicitur Calvaria locum, Hebræicè Golgotha.

Grande spectaculum, ait Augustinus, sed si spectet impietas, grande ludibrium; si pietas, grande mysterium. Ah! qualis pompa, quæ crucis supplicatio! O bone JESU, quot molesta & operosa itinera per annos triginta quatuor nostri amore suscepti? sed molestius tibi nullum, nec operosius fuit, quam hoc ultimum sub tanto tamque infami pondere, sub gravissimâ mole arboris decussatæ. Hic egressus ille tuus lacrymabilis. Nec enim unam

solum cernendus es tulisse crucem: corpus vulneribus & plagis decussatum illatis plenum, caput horribili dumeto saucium, spineo stillante sero gravatum, omnia Orbis piacula tibi uni luenda te solum premunt, lumbi non militari baltheo, sed qui latronibus injicitur, laqueo præcincti, humeri, tamquam non satis ad columnam flagris lacerati, insuper excelsâ trabe onerati, pedes lapsabundi, totum corpus tremat, & vix sibi ipsi portando sufficit, incessus lentus & debilis, anhelitus æger & difficilis, facies livore, spuris, cuore adeo transformata, vix ipsi matri amplius nisi à solis vestibus noscenda, per omne corpus purpurei defluunt rivuli. Ita Christus ad moriendum egressus extra urbem, viam totam suo sanguine signavit, haud aliter ac si fera recens jugulata etiamnum sanguinans per publicum fuisset tracta.

Nicolaus Orlandinus memorat, viros religiosos & Societate Jesu ad regem Congi fuisse missos; obviam iis venisse proceres duos unâ cum equis ligneis, qui novis hospitibus honoris causâ more gentis offerebantur ascendendi. Quod nos læticam undique apertam, illi equum ligneum appellat. Lignum est dolatum, corio stratum, hoc duo bajuli recepto jam sessore portant. Christus Dominico die Palmarum Hierosolymam ingressurus mutuo jumento vehebatur: at verò die fatali Parasceves, quernum vehiculum aut ligneum equum adhibuit,